

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Вітальний пакет для іноземців

Привіт! У цьому посібнику Ви знайдете інформацію про життя в Польщі, зокрема, у Куявсько-Поморському воєводстві. Ви дізнаєтеся про можливі форми перебування в Польщі, як шукати роботу, на що звертати увагу при оренді квартири, тут Ви дізнаєтеся також про права дитини і батьків та сімейні пільги якими можете користуватися. Сподіваємося, що наш пакет знадобиться під час перших тижнів Вашого перебування в Польщі.

Фонд Емік

Куявсько-Поморське воєводство

Регіон

Куявсько-Поморське воєводство не піддається визначенню, дивує та інтригує. Воно не дозволить Вам нудьгувати, відкриваючи перед Вами кожного разу нове обличчя. Його мальовничий краєвид створюють звивисті річки, дикі глуші, піщані лісові стежки, лагідні долини, соляне багатства, доісторичні поселення чи суворі готичні стіни, що охороняють таємниці вежі. Міста насичені кольорами, які з розмахом створюють сьогодення усвідомлюючи свої цінності і сміливо малюючи своє майбутнє. Хоча вони навчилися господарювати та використовувати техніку чи ремесло, то все ж таки не забувають про свою спадщину давним давно записану в зірках.

Відкрийте куточки нашого регіону, створюючи свої власні маршрути подорожей! Вони можуть бути таємничими, як Палукі, сповненими пригод, як Бори Тухольські, захоплюючими, як Нижня Долина Вісли, невідкритими, як Бидгощ, у стилі *slow*, як Бродніцькі Озера, з буйною фантазією, як Грудзьондз, з позитивною енергією, як наші курорти, лагідні як Коцьеве, досягаючі зірок, як Торунь.

Вибрані міста регіону, які варто відвідати:

Бидгощ

Води річки Брда і Бидгощського каналу, що протікають через місто, створюють його неповторну атмосферу. Бидгощ прислуховується до свого минулого - особливо того, що було 150 років тому. Це був час процвітання - тут розвивалася промисловість, торгівля і ремесло. Ритм міста визначався прудкою течією річки і численними шлюзами Бидгощського каналу, який неначе водна магістраль, з'єднав місто зі східними та західними країнами Європи.

Млинський острів – анклав зелені в самому центрі міста і безперечно, одне з найбільш чарівних місць. З-над річки Млинувка, що тече навкруги острова піднімаються кам'яниці дев'ятнадцятого століття, які створюють, так звану, Бидгощську Венецію. Гуляючи по острову, Ви можете відвідати музеї та галереї, що знаходяться в млинах і зерносовищах XIX століття. Розташування міста на

www.maszprawowiedziec.com.pl

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

міжнародному водному шляху E-70 (Берлін-Калінінград) поєднує місто з системою внутрішніх водних шляхів Польщі через зв'язуючий вузол Вісли та Одри. На любителів водних видів спорту чекає сучасна пристань, розташована поруч із історичними Млинами Ротера. Поблизу знаходиться декілька пішохідних містків, що ведуть до чарівних куточків центру Бидгоща, який заворує своєю архітектурою в стилі модерн. Наскільки гарним виглядає місто з водної перспективи, ви можете переконатися під час подорожі водним трамваєм та мандрівки Шляхом Води, Промисловості та Ремесла TeH₂O. Опера Нова, яка гордо піднімається над берегом Брди - це унікальна сцена не тільки в масштабах нашого регіону. Зрештою, це стосується також Поморської Філармонії та Польського Театру.

Торунь

Готичні вулиці міста діють на нашу уяву і переносять нас в давні часи. Усвідомлення того, що саме в Торуні народився і виховувався астроном, який «зупинив Сонце та зрушив Землю», викликає повагу і закликає нас зануритися в історію цього ганзейського міста. Вичарований давним давно праний делікатес та пов'язані з ним легенди, змушують повертатися сюди, блукати місцевими куточками і відкривати секрети Торуні.

Ратуша, монументальні костели, чарівні кам'яниці, зерносховища - тут, ми дослівно доторкаємось готики. Тому не дивно, що середньовічний міський комплекс Торуні був включений до Списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО. Оборонні стіни з воротами і вежами та руїни замку нагадують нам про засновників міста - лицарів Тевтонського ордену. Той, хто хоробрий, під Кривою вежею, піддається «випробуванню праведності». Якщо йому вдається зберегти рівновагу, притискаючи спину до стін будівлі, він таким чином публічно демонструє свою чесність і вірність. Варто перевірити, чи місту Коперника ближче до зірок, відвідуючи рідний дім астронома і вирушаючи в космічну подорож у торуньському планетарії. Місто також вразить любителів мілітарії - Торуньська фортеця - одна з найпотужніших фортифікаційних систем у Польщі.

Хелмно

Мальовниче, розташоване на дев'яти пагорбах містечко приваблює своєю чарівною панорамою, межі якої визначають вежі готичних костелів. Перебуваючи серед пам'ятників архітектури з червоної цегли Ви відчуєте надзвичайну атмосферу цього старого міста з багатю історією, розташованого на Європейському Маршруті Цегельної Готики.

Історія міста нерозривно пов'язана з Тевтонським орденем, який надав місту Хелмно локаційний привілей, т.зв. "Хелмінське міське право", називаючи його "столичним містом". До XVIII століття цей документ був зразком для заснування понад 200 міст, включаючи такі міста, як Варшава, Торунь, Гданськ та Вадовіце. На території історичної землі хелмінської у XIII столітті була створена мережа укріплених будівель. Сьогодні про ці споруди нагадує Парк Мініатюр Тевтонських Замків. Хелмно може похвалитися найдовшою збереженою оборонною стіною в Європі, середньовічною урбаністичною схемою з розташуванням вулиць в формі шахівниці та з

www.maszprawowiedziec.com.pl

перлиною архітектури, яка прикрашає центральну площу - готично-ренесансною ратушею. Фара
це один з шести збережених

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

готичних костелів, саме сюди приходять всі закохані. Збережені в ньому реліквії св. Валентина спричинили новий розквіт міста Хелмно, яке називають містом закоханих.

Грудзьондз

Хоча пам'ятники Грудзьондза не поступаються своїм значенням та красою іншим історичним містам розташованим на Віслі, то саме тут Ви знайдете докази того, що атмосферу місця створюють перш за все його мешканці.

Панораму *Грудзьондза* створюють унікальні в європейському масштабі зерносховища, які піднімаються високо над берегом Вісли. У 2011 році в плебісциті часопису *National Geographic Traveler* вони були визнані одним з 7 нових чудес Польщі. Над містом домінує реконструйована башта Клімек, що колись була частиною Тевтонського замку. Варто піднятися на її вершину, звідки можна побачити звивисту стрічку Вісли. Прогулюючись по місту, ми знайдемо фрагменти оборонних стін 14 століття з Водяними Воротами, монументальною готичною базилікою, трьома бароковими монастирями: бенедиктинським, єзуїтським і реформаторським.

Описи регіону надходять на сайті: www.kujawsko-pomorskie.travel.pl

Щоденне життя

Нижче представлено деякі загальноприйняті правила суспільного життя в Польщі:

- Польща це демократична країна з обраним народом парламентом. Найважливіший звід правил записаний в конституції. Її зміст можна знайти тут www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm
- В Польщі забезпечується рівність прав жінок та чоловіків, що означає, що всі дорослі можуть голосувати на виборах, працювати і самостійно приймати рішення відносно свого життя.
- Система освіти в Польщі є загальнодоступною та обов'язковою.
- Державною мовою У Польщі є польська мова. Лише невелика кількість веб-сайтів перекладена на іноземні мови. Багато поляків спілкується англійською мовою, а старше покоління також російською.
- У Польщі забороняється застосування тілесних покарань. Не можна також поширювати фашистської ідеології, а використання мови ворожнечі карається.
- Поляки не люблять запізнюватися - вони зазвичай приходять у призначений час, а коли хтось запізнюється, вони часто вважають таку поведінку проявом неповаги.
- В Польщі вживання наркотиків є незаконним, забороняється також споживати алкоголь в громадських місцях (а також на вулиці або в парку).
- У Польщі, по всій країні

можна пити водопровідну воду.

www.maszprawowiedziec.com.pl

-
- За національним складом Польща є досить однорідною країною. Кількість національних меншин, які проживають у Польщі, дуже мала, що іноді впливає на ставлення поляків до людей з інших країн. Проте поляки, вважаються гостинним народом і зазвичай, їхню

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

відстань до представників інших культур можна легко подолати, наприклад, проводячи разом дозвілля.

Це декілька правил і питань, що стосуються Польщі та поляків. Ми могли б їх нескінченно перелічувати, але ми переконані, що буде краще якщо Ви самостійно ознайомитеся з нашою країною і випрацюєте свою думку щодо різних питань.

Легальне перебування в Польщі

Можливі форми перебування:

ГРОМАДЯНИ ДЕРЖАВ З-ПОЗА МЕЖ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:

Якщо Ви **громадянин країни з-поза меж ЄС**, тоді можете перебувати в Польщі на основі одного з чотирьох основних видів документів:

- Візи,
- Карти перебування,
- Дійсного біометричного паспорту (якщо Ви громадянин країни, для якої скасовано візовий режим),
- Дійсного паспорту з печаткою, що підтверджує подання заяви на перебування.

Докладніше про форми перебування:

Віза

Віза - це документ, що дає Вам право в'їжджати на територію Польщі або інших країн Шенгенської зони, переїжджати через територію Шенгену і перебувати на ній протягом визначеного періоду (термін дії, мета видачі візи заноситься в паспорт). Крім візи необхідно мати дійсний паспорт.

Де можете відкрити візу?

Візу можна отримати перед від'їздом в польському консульстві. Зареєструвати заявку або записатися на прийом до відповідного консульства можна на сайті Міністерства закордонних справ Республіки Польща: <https://www.e-konsulat.gov.pl/>

Перебування на основі безвізового режиму:

Перебування без візи на території всіх держав-членів Шенгенської зони не може перевищувати 90 днів протягом кожного періоду, що триває 180 днів.

www.maszprawowiedziec.com.pl

Список країн, громадяни яких можуть подорожувати до Польщі без віз:

https://www.msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/przyjazd_do_polski/lista_panstw/

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Карта перебування

Якщо період перебування в Польщі заплановано на час, що перевищує 3 місяці, ви можете подати

заяву на отримання дозволу на проживання в Польщі та отримати карту перебування. Залежно від обставин Вашого перебування, можете отримати **Карту тимчасового перебування** або **Карту постійного перебування**.

Типи карт перебування:

- Дозволи на тимчасове проживання,
- Дозволи на тимчасове проживання та роботу,
- Дозволи на тимчасове проживання для висококваліфікованих спеціалістів (Блакитна карта ЄС),
- Дозволи на постійне перебування,
- Дозволи на перебування довгострокового резидента ЄС..

Карта перебування разом з дійсним паспортом підтверджує право на перебування в Польщі і дає право багаторазово переходити польський кордон, без необхідності отримання візи.

Де ви можете отримати карту перебування?

Заяву та всі необхідні документи для карти перебування можна подати в:

- У Департаменті цивільних справ та справ іноземців Куявсько-Поморського Воєводського Управління, вул. Конарського 1-3 в Бидгощі, а також у регіональних відділеннях:
- У відділенні в Торуні, вул. Монюшкі 15-21,
- У відділенні в Влоцлавеку вул. Бжеска 8.

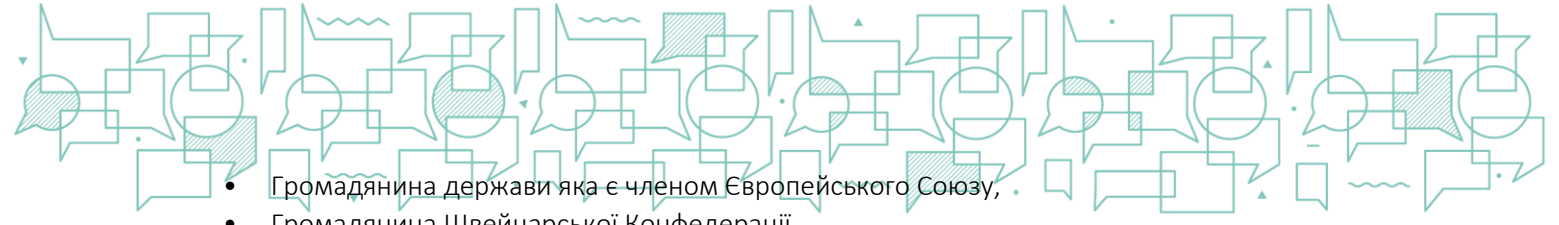
Заявку на карту перебування можна знайти тут: <https://cudzoziemcy.gov.pl/pliki-do-pobrania/>

ГРОМАДЯНИ ДЕРЖАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:

Якщо Ви громадянин однієї з країн Європейського Союзу, тоді можете перебувати на території Польщі до трьох місяців на основі дійсного проїзного документу або іншого документу, що посвідчує особу.

Громадянином Європейського Союзу вважається:

www.maszprawowiedziec.com.pl

-
- Громадянина держави яка є членом Європейського Союзу,
 - Громадянина Швейцарської Конфедерації,
 - Громадянина держави, яка є членом ЄАВТ - Європейської угоди про вільну торгівлю - сторони угоди про Європейську економічну зону.

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

У випадку перебування на території Польщі більше 3 місяців, громадянин ЄС повинен подати заяву на реєстрацію свого перебування в Польщі.

Де ви зареєструєте своє перебування?

Заяву разом з додатками можна подати:

- У Департаменті дозволів на роботу та реєстрації запрошень та громадян ЄС, Куявсько-Поморське Воєводське Управління у Бидгощі, вул. Конарського 1-3, 85-950 Бидгощ, II поверх.

Заяву про реєстрацію перебування громадянина ЄС можна знайти тут:
www.cudzoziemcy.gov.pl/pliki-do-pobrania

Робота в Польщі

Де шукати роботу?

- Інтернет-сайти (наприклад, www.pracuj.pl www.infopraca.pl www.gratka.pl)
- Центральна база вакансій: <http://oferty.praca.gov.pl>,
- Оголошення на дошках в Центрах Зайнятості та інших громадських місцях,
- Агентства з працевлаштування,
- З допомогою знайомих.

Хто може допомогти у пошуку роботи?

- **Центри Зайнятості** - тобто державні установи, що займаються наданням інформації безробітним та послугами з посередництва в працевлаштуванні для шукаючих роботу.
- **Агентства з працевлаштування** - приватні компанії, що надають послуги у сфері працевлаштування, працевлаштування за кордоном у іноземних роботодавців, професійного та персонального консультування а також тимчасового працевлаштування.

Центри Зайнятості в Куявсько-Поморському воєводстві:

Повітовий Центр Зайнятості у Торуні

Вул. Мазовецька 49 А

години роботи: 7.30-15.30

www.maszprawowiedziec.com.pl

Воеводський Центр Зайнятості у Торуні

вул. Шоса Хелмінська 30/32

години роботи: 7.30-15.30

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Повітовий Центр Зайнятості у Бідгощі

вул. Торунська 147

години роботи: 7.15-15.15

Воеводський Центр Зайнятості у Бідгощі

вул. Ігнацеґо Падеревського 26

години роботи: 7.30-15.30

Повітовий Центр Зайнятості у Грудзьондзу

вул. Паркова 22

години роботи: 7.00-15.00

Повітовий Центр Зайнятості у Влоцлавеку

вул. Капітульна 24

години роботи: 7.30-15.30

Квартира в Польщі

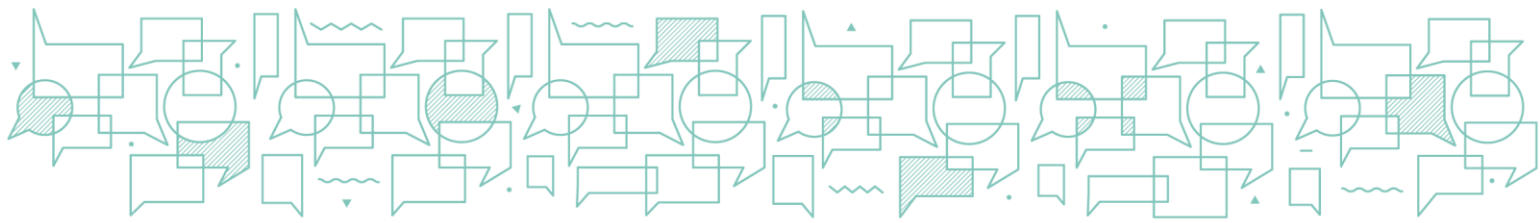
Як легально зняти квартиру?

Квартиру в Польщі можна зняти безпосередньо у власника або його представника, а також через агентство нерухомості. Кожного разу ви повинні підписати договір оренди, який визначає правила, за якими знімаєте квартиру.

При пошуку кімнати, квартири або будинку варто звернути увагу на повну вартість оренди. Базова ціна, яка відображається в оголошеннях, зазвичай становить суму, яку збирає власник квартири. Часто до неї додається: оренда + плата за так звані комунальні послуги (наприклад, газ, вода, електрика). Власник квартири часто також стягує завдаток (зазвичай це еквівалент щомісячної орендної плати).

Що потрібно визначити перед орендою квартири?

www.maszprawowiedziec.com.pl

- Орієнтовну загальну щомісячну плату,
- Тип опалення (електричне опалення буде дорожче, ніж так зване центральне опалення),

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

- Суму завдатку (якщо сума завдатку перевищує Ваші фінансові можливості, запитайте у власника про можливість оплати завдатку в розстрочку).
- Вартість оренди квартири = місячна вартість оренди + плата (оренда, газ, електрика, Інтернет тощо) + одноразовий завдаток (повертається).

Co powinno być w umowie najmu?

Що має бути у договорі оренди?

- Адреса приміщення,
- Строк на який укладено договір (це може бути визначений час, наприклад, рік або невизначений строк),
- Розмір плати та правила здійснення платежів (наприклад, до 10 числа кожного місяця),
- Умови розірвання договору, тобто відмова від оренди квартири,
- Політика повернення завдатку.

Що таке завдаток?

Завдаток - це додаткова плата, яка гарантує можливі претензії орендодавця, якщо він не зможе стягнути щомісячної плати, сума завдатку може також становити відшкодування за знищення обладнання квартири. В іншому випадку сума завдатку повинна бути повернена в кінці терміну оренди.

Де шукати оголошення?

Оголошення про оренду квартир найкраще шукати в Інтернеті, наприклад на веб-сайтах:

- www.olx.pl
- www.otodom.pl
- www.gratka.pl
- www.morizon.pl

www.maszprawowiedziec.com.pl

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Сім'я

Коли і про яку допомогу можуть клопотатися іноземці?

Вид грошової допомоги	Сума	Критерії
Допомога для власників Карти Поляка, що проживають в Республіці Польща (Dz.U. z 2016 r. poz. 753)	Щомісячно, строк та щомісячна сума допомоги визначаються індивідуально за рішенням Воєводи	Якщо вони мають дійсну Карту Поляка і подають заяву на постійне перебування.
Сімейна грошова допомога, до допомоги можуть застосовуватися субсидії відповідні до сімейної ситуації заявника	Щомісячно 95 злотих на дитину до 5 років; 124 злотих на дитину віком 5-18 років; 135 злотих на дитину віком 18-24 років.	а) до яких застосовуються положення про координацію систем соціального захисту (тобто стосується громадян держави, яка є членом Європейського Союзу або Європейської економічної зони), б) якщо це впливає з зобов'язальних для Республіки Польща, двосторонніх міжнародних угод, с) які перебувають на території Польщі на підставі: 1. дозволу на постійне проживання, 2. дозволу на проживання довгострокового резидента Євросоюзу, 3. надання дозволу на тимчасове проживання
Одноразова допомога при народженні дитини	1000 злотих одноразово	
Батьківська допомога (до 52 тижня життя дитини)	1000 злотих щомісячно	

www.maszprawowiedziec.com.pl

FUNDACJA
EMIC

PROJEKT "MASZ PRAWO WIEDZIEĆ"
WSPÓLFINANSOWANY Z PROGRAMU
KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

Виховна грошова допомога, так звана Програма "Сім'я 500+"

500 злотих щомісячно на другу та кожен наступну дитину

а) до яких застосовуються положення про координацію систем соціального забезпечення, б) якщо це впливає з зобов'язаннями для Республіки Польща, двосторонніх міжнародних угод про соціальне забезпечення, в) які перебувають на території Республіки Польща на підставі дозволу на тимчасове проживання наданого: - у зв'язку з обставинами які стосуються роботи у висококваліфікованій професії, - з метою виконувати роботу в рамках внутрішньокорпоративного переведення, - з метою користуватися довгостроковою мобільністю

г) власникам карти перебування з заміткою "доступ до ринку праці", за винятком громадян третіх країн, які отримали дозвіл на роботу до шести місяців, прийнятих для навчання в вищому навчальному закладі, сезонної роботи та всіх, хто має право працювати на підставі візи.

Детальну інформацію про грошову допомогу (у тому числі допомогу, що не включена в таблицю), про правила подання заявок та формулярів, отримаєте в муніципальних та гмінних центрах соціального забезпечення (або допомоги сім'ї) та в центрах сімейної грошової допомоги (500+).

Центри підтримки сім'ї в Куявсько-Поморському воєводстві:

Центр сімейної допомоги міста Торунь

вул. Баторего 38/40

87-100 Торунь

тел. : (56) 657 72 00

тел: (56) 657 72 38

sekretariat@tcsr.torun.pl

www.tcsr.torun.pl

www.maszprawowiedziec.com.pl

та

вул. Бидгоска 74
87-100 Торунь

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

тел.: (56) 687 00 90
тел. : (56) 678 98 78
500plus@tcsr.torun.pl

Управління Міста Бидгощ Відділення грошової допомоги сім'ї
Войска Польського 65

85-001 Бидгощ
тел. 52 585 67 35
wsr@um.bydgoszcz.pl

Міський Центр допомоги сім'ї у Торуні

вул. Конституції 3 Мая 40 с
87-100 Торунь
тел. (56) 65 08 565
факс. (56) 64 86 447
sekretariat@mopr.torun.pl
www.mopr.torun.pl

Міський центр соціальної допомоги

вул. Огородова 9
85-043 Бидгощ
тел. (52) 321 55 35
(52) 325 44 10
sekretariat@mopsbydgoszcz.pl
www.mopsbydgoszcz.pl

Міський центр допомоги сім'ї в Грудзьондзу

Людвіка Варинського 34 А
86-300 Грудзьондз
тел. 56 696 87 00
www.mopr.grudziadz.pl

Міський центр допомоги сім'ї у Влоцлавеку

www.maszprawowiedziec.com.pl

FUNDACJA
EMIC

PROJEKT "MASZ PRAWO WIEDZIEĆ"
WSPÓLFINANSOWANY Z PROGRAMU
KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

вул. Огньова 8/10

87-800 Влоцлавек

тел. 54 423 23 00

<http://mopr.wloclawek.pl/>

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Пункти прийому заяв 500+ у Куявсько-Поморському регіоні:

Бидгощ

Відділення , вул. Войска Польського 65,
Управління Міста, вул. Грудзьондзка 9-15 буд. Д;
філія Управління Міста, вул. Е. Герчак 6.

Грудзьондз

Міський центр допомоги сім'ї, вул. Людвіка Варинського 43 А, Відділення сімейної та
виховної допомоги, кімната 3,

Торунь

Торунський центр грошової допомоги сім'ї, вул. Баторего 38/40,
Міський центр допомоги сім'ї, вул. Клоновіца 19 та вул. Конституції 3 Мая 40 с,
Житловий Кооператив На Скарпе, вул. Вишинського 6,
VII Загальноосвітній Ліцей, вул. Баторего 39 б,
Інформаційні пункти Управління Міста Торунь: вул. Вали ген. Сікорського 8, вул.
Грудзьондзка 124/126, вул. Познанська 52, вул. Дзевульського 38, вул. Броневського
90 (Торгівельний Центр Плаза).

Грудзьондз

Міський центр допомоги сім'ї, вул. Людвіка Варинського 43 А, Відділення сімейної та
виховної допомоги, кімната 3, 4.

Влоцлавек

Міський центр допомоги сім'ї, вул. Кілінського 1.

Школа

Система освіти в Польщі є загальнодоступною і обов'язковою для дітей та молоді віком від 7 до 18 років.

Види навчальних закладів у Польщі:

- Ясла та дитячі садки (для дітей від 6 тижнів до 6 років),
- Початкові школи (8 класів / для дітей віком від 6/7 років)
- Середні школи (4 або 5 класів для молоді віком від 16 років), наприклад, ліцеї, професійно-технічні школи, технікуми.

www.maszprawowiedziec.com.pl

FUNDACJA
EMIC

PROJEKT "MASZ PRAWO WIEDZIEĆ"
WSPÓLFINANSOWANY Z PROGRAMU
KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI

До недавнього часу система освіти в Польщі включала також трирічні гімназії для молоді віком 13-16 років. Проте, шкільна реформа 2017 року поступово скасовує гімназії, а в 2019 році вони будуть повністю скасовані.

Ясла, дитячі садки та школи в Польщі можуть бути **державними або недержавними**. **Державні заклади** в основному управляються органами місцевого самоврядування (плата за них нижча або взагалі відсутня). **Недержавними закладами** керують приватні або соціальні організації (плата за них вища). Кожна місцева влада організовує допомогу відповідно до своєї політики, як щодо кількості **закладів**, так і плати, що стягується з батьків.

Права та обов'язки батьків у Польщі.

Батьки зобов'язані:

- Записати дитину до школи і дбати про те, щоб вона відвідувала уроки,
- Дбати про фізичний та психологічний розвиток дитини,
- Утримувати фінансово дитину (оплачувати аліменти у випадку розлучення),
- Створити їй належні умови для навчання та розвитку.

Батьки мають право:

- Виховувати та навчати дітей відповідно до своїх моральних та релігійних переконань, але враховуючи рівень зрілості дитини, свободи її совісті та релігії, переконань та з повагою до її гідності та прав.
- Вимагати від дитини послуху. Вони також можуть очікувати від дитини, яка живе з ними в домогосподарстві, у випадку коли дитина має доходи від власної роботи, сплачувати частину витрат призначених на утримання сім'ї.
- Підтримувати контакт з дитиною, незалежно від батьківської влади. Обмеження або позбавлення батьківських прав можуть виступити лише у випадках, передбачених законом, та лише на підставі рішення суду.
- Отримувати інформацію про правила внутрішньошкільної оцінки, зокрема: про освітні вимоги, необхідні для отримання окремих оцінок, методи перевірки знань, умови, спосіб та критерії оцінки поведінки тощо.
- Отримувати поточну, ретельну інформацію про прогрес, труднощі в навчанні та їхні причини, а також про поведінку та особливі здібності своїх дітей.

Дитина має право:

- На свободу висловлювань; це право має включати свободу пошуку, отримання та передачі інформації та ідеї будь-якого виду, незалежно від кордонів, в усній, письмовій чи друкованій формі, але також у художній формі або за допомогою інших засобів масової інформації відповідно до вибору дитини.
- На повагу до його особистості, гідності та приватності.
- На свободу, гідність, повагу та особисту недоторканність.
- На свободу думки, совісті та релігії

www.maszprawowiedziec.com.pl

Батьки і діти зобов'язані поважати і підтримувати один одного. У Польщі забороняється застосовувати тілесні покарання.

MASZ PRAWO

Освітня підтримка для дітей з міграційним досвідом у польській школі включає:

- уроки польської мови (індивідуальні або групові) не менш ніж 2 години на тиждень протягом 2 років або до тих пір, поки дитині потрібна допомога,
- допомога асистента іноземної дитини протягом 2 років,
- додаткові уроки для подолання програмних відмінностей між польською школою та школою країни походження дитини. Загалом дитина може пройти додатково 5 годин занять та уроків польської мови на тиждень.

Медична допомога

Дежавна медична допомога (безкоштовна).

Користуватися громадським, безкоштовним медичним обслуговуванням у Польщі, мають право люди з медичним страхуванням у Національному фонді охорони здоров'я (NFZ). NFZ є державною установою, яка з державного бюджету фінансує лікування та відшкодовує витрати на медикаменти застрахованим особам.

Хто може користатися медичним страхуванням?

- Працівник, який має підписаний трудовий договір та / або так звану „умову злеценя”.
- Дружина / Чоловік працівника. Однак, це не відбувається автоматично, дружину або чоловіка треба зареєструвати у свого роботодавця. Проте, у момент, коли вона /він влаштується на роботу, треба негайно повідомити свого роботодавця, щоб не дублювати страхування.
- Діти працівника. Кожна дитина віком до 18 років застрахована якщо її батько або мати працює. Особи віком від 18 до 24 років застраховані тільки у тому випадку, якщо вони навчаються (у ліцеях, технікумах, коледжах або вищих навчальних закладах).

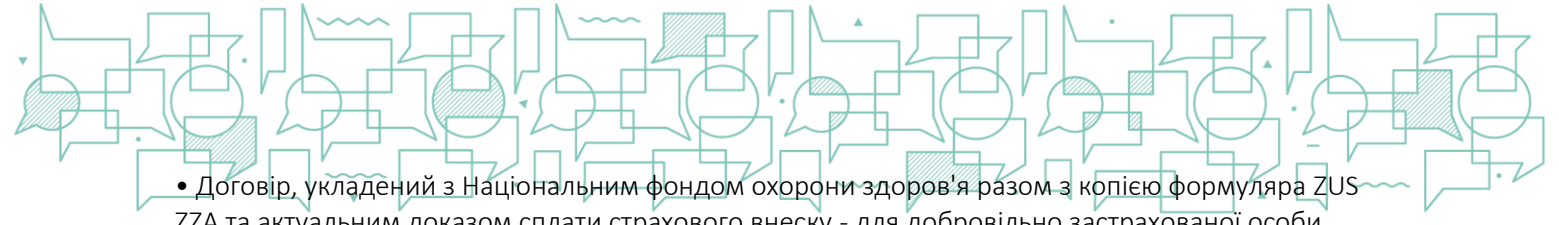
Підтвердження права на медичне страхування.

Якщо у вас є номер PESEL, дані про право на страхування знаходяться в інформаційній системі EWUŚ. Однак може трапитися системна помилка і не підтвердити страхування. У такому випадку Ви повинні мати з собою документи, що підтверджують страхування, тобто ті ж самі документи, що вимагаються від осіб які не мають номера PESEL.

Документи, що підтверджують медичне страхування:

- Щомісячний звіт ZUS RMUA, виданий роботодавцем,
- Актуальний доказ сплати страхового внеску - стосується осіб, які займаються бізнесом,

www.maszprawowiedziec.com.pl

-
- Договір, укладений з Національним фондом охорони здоров'я разом з копією формуляра ZUS-ZZA та актуальним доказом сплати страхового внеску - для добровільно застрахованої особи,
 - Учні та студенти (від 18 до 26 років) додатково шкільний або студентський квиток.

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Ви також можете отримати медичне страхування і водночас право на безкоштовне лікування, оплачуючи самостійно внесок медичного страхування. Ця процедура називається "добровільним медичним страховим внеском".

Яка медична допомога доступна для осіб застрахованих в Національному Фонді Здоров'я (NFZ)?

- Допомога **сімейного лікаря (терапевта)**. Перед першим прийомом, треба звернутися до обраної клініки, заповнити та подати декларацію про вибір сімейного лікаря, у випадку жінок - також заяву про вибір акушерки.
- Нічний та святковий догляд, стаціонарне лікування, підтримка відділення швидкої допомоги.
- Субсидії на медикаменти, тобто рецепти на ліки, які підлягають відшкодуванню витрат.
- Медична реабілітація.
- Право на всі діагностичні обстеження, на які направлення дасть лікар, в якого кабінеті є довідка про «Угоду з Національним Фондом Здоров'я».
- Прийом у лікаря-спеціаліста за **направленням** терапевта. Лікар-спеціаліст, до якого ми звертаємось, повинен перед кабінетом мати довідку про «Угоду з Національним Фондом Здоров'я».

Без направлення Ви можете користуватись лікуванням у таких спеціалістів:

- Психіатра,
- Онколога,
- Стоматолога,
- Гінеколога.

Лікуванням без направлення можете користуватись якщо Ви:

- Пацієнт з туберкульозом,
- Інфіковані вірусом ВІЛ,
- Залежні від алкоголю, інтоксикантів, психотропних препаратів (в рамках терапії).

Приватна медична допомога.

Послугами приватних кабінетів або лікарень може скористатися кожен, хто заплатить за послугу (наприклад, консультацію лікаря, обстеження тощо). В Польщі є багато приватних медичних кабінетів і поліклінік. Найпростіше знайти їх в Інтернеті, вистачить ввести правильну фразу. Одним з порталів, які допоможе у пошуку лікаря-спеціаліста є www.znanylekarz.pl.

www.maszprawowiedziec.com.pl

Можна також викупити абонемент в приватному медичному закладі. У такому випадку Ви платите один раз на місяць і користуєтесь обраним медичним пакетом.

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Екстрена допомога

Номери виклику екстрених служб

Номер 112 - це європейський номер екстреної служби. Подзвоніть на нього у випадку коли відчуєте загрозу безпеці, здоров'ю або життю. Співробітник центру екстреного виклику, у разі необхідності, переадресує справу до поліції, пожежної служби або служби екстреної медичної допомоги.

Інші номери екстрених служб:

Поліція 997

Швидка медична допомога 999

Пожежна служба 998

Муніципальна поліція 986

Аварійна газова служба 992

Служба енергетичних мереж 991

Дипломатичні представництва:

Почесне консульство України в Бидгощі

вул. Гарбари 3

85-229 Бидгощ

тел. 52 567 0786

konsulathonorowy.ukrainy@byd.pl

www.konsulathonorowyukrainy.byd.pl

Почесне консульство Республіки Молдова в Торуні

вул. Подмурна 60

87-100 Торунь

тел. 56 652 13 14

тел. моб. 601 683 022

mrozowski-jan@wp.pl

www.konsulmoldawiatorun.pl

www.maszprawowiedziec.com.pl

Консульство Республіки Словенія в Торуні

вул. Людвіка Ридигера 30/32
87-100 Торунь
тел. [56 623 88 90](tel:566238890)

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Консульство Республіки Перу в Торуні

87-100 Торунь
вул. Монюшкі 46/19
тел. [56 658 57 56](tel:566585756)

Почесне консульство Фінляндії в Торуні

вул. Дрога Староторунська 5
87-100 Торунь
тел. [609 229 900](tel:609229900)

Консульство Литовської Республіки в Торуні

вул. Пекари 12
87-100 Торунь
тел. [56 658 39 19](tel:566583919)

Почесне консульство Чеської Республіки в Бидгощі

Алеє Адама Міцкевіча 3/2
85-071 Бидгощ
тел. [52 331 74 25](tel:523317425)

Почесне консульство Федеративної Республіки Німеччина в Бидгощі

Дворцова 19
85-009 Бидгощ
тел. [52 349 30 59](tel:523493059)

Посольство Республіки Білорусь

вул. Вертніча 58
02-952 Варшава
Тел. 22 742 09 90, 22 842 52 02
608 416 313

Генеральне консульство Російської Федерації

вул. Стефана Баторего 15
80-001 Гданськ

www.maszprawowiedziec.com.pl

Втрата документів

У разі втрати або крадіжки документів перші кроки необхідно направити до поліцейської дільниці. Це дуже важливо, завдяки тому Вам вдасться запобігти використанню документа іншими людьми.

Співробітник поліції видає довідку про втрату документів, з якою необхідно звернутись у Посольство або Консульство своєї країни, щоб отримати новий або замінюючий документ. Пам'ятайте також про те, щоб втрачені платіжні картки заблокувати у вашому банку.

Культура

Куявсько-Поморське воєводство це регіон, який характеризується дуже динамічним культурним життям. Багато культурних закладів, кінофестивалі та фестивалі пов'язані з мистецтвом, а також місцеві артистичні заходи доповнюють багатство цього унікального місця. У таких містах нашого регіону як Торунь, Бидгощ, Іновроцлав та Хелмно відбуваються заходи, що приваблюють любителів культури та мистецтва.

Вибрані культурні заклади регіону:

Торунь

Подвір'я Артуса - місце на Старомістській площі з дуже багатою концертною пропозицією. www.artus.torun.pl

Театр «Бай Поморський» - дитячий театр з репертуаром привабливим також для дорослих. www.bajpomorski.art.pl

Культурхауз - незалежний культурний центр, що представляє художні заходи альтернативного характеру www.kulturhauz.com

Бидгощ

Польський театр - критичний театр з дуже цікавим репертуаром. www.teatrpolski.pl

Міський Центр Культури у Бидгощі - концерти, вернісажі, фестивалі, авторські вечори, лекції, спектаклі, бесіди, зустрічі творчих колективів, майстер-класи в одному місці. www.mck-bydgoszcz.pl

Грудзьондз

Центр Культури Театр в Грудзьондзу - проводить дуже активну культурну діяльність в області театру, музики та кабаре. www.teatr.grudziadz.pl

www.maszprawowiedziec.com.pl

Вибрані культурні ініціативи регіону:

Трансгресії - мистецько-музичний фестиваль, що проходить у Торуні. www.transgresje.com.pl

Тофіфест - кінофестиваль, що проходить у Торуні. www.tofifest.pl

Bella Skyway Festival - фестиваль світла, що відбувається в Торуні. www.bellaskyway.pl

MASZ PRAWO

WIEDZIEĆ!

Camerimage – міжнародний кінофестиваль, що відбувається у Бидгощі. www.camerimage.pl

9 Hills Festival – фестиваль анімаційно-мистецький фестиваль в місті Хелмно. www.9hf.pl

Важливі дати та свята:

1 січня - Новий рік, вихідний день

6 січня - Свято трьох королів, вихідний день

остання неділя березня – перехід на літній час

Березень / квітень - Великдень, рухоме свято, Великодній понеділок - вихідний день

1 травня - День праці, вихідний день

3 травня - День Конституції 3 травня, вихідний день

26 травня - День матері, робочий день

23 червня - День батька, робочий день

Липень і серпень - шкільні канікули

15 серпня - Успіння Пресвятої Діви Марії, вихідний день

1 вересня - початок навчального року, робочий день

остання неділя жовтня - перехід на зимовий час

1 листопада - День всіх святих, вихідний день

11 листопада - День незалежності, вихідний день

6 грудня - День Святого Миколая, робочий день

24 грудня – Святий вечір, робочий день

25 і 26 грудня - Різдво, вихідні

Громадянське суспільство:

www.maszprawowiedziec.com.pl

У нашому регіоні діє чимало громадських організацій: фонди, асоціації та неформальні групи. Громадську організацію, може створити кожна особа незалежно від країни походження. Громадські організації займаються різними справами: екологією, неформальною освітою, підтримкою соціально виключених людей або здійснюють художні проекти. Фонд Емік є однією з громадських організацій у нашому регіоні.

MASZ PRAWO
WIEDZIEĆ!

Багато фондів та асоціацій шукає волонтерів - волонтерство - це чудова можливість поглибити знання, познайомитися з новими людьми та розвинути свою креативність. Як створити організацію, ви дізнаєтеся тут: <https://poradnik.ngo.pl/jak-zalozyc-fundacje-stowarzyszenie>.

Декілька громадських організацій у нашому регіоні:

- Фонд Емік - допомагає мігрантам та біженцям ставити перші кроки у Польщі. www.emic.com.pl
- Лабораторія зрівноваженого розвитку - займається соціальними консультаціями, ревіталізацією та плануванням простору. www.pzr.org.pl
- Кам'яниця ініціатив - це місце інтеграції дітей та людей похилого віку. www.kamienica-inicjatyw.pl
- Фонд Вітряк - реалізує вчення святого Івана Павла II www.wiatrak.org.pl

Дякуємо, що Ви ознайомилися з нашим посібником. Ми сподіваємося, що він знадобився в організації Вашого життя в Польщі. Якщо наш посібник виявився недостатньою підтримкою, завжди можете зв'язатися з нами та скористатися пропозицією проекту "Маєш право знати!", в рамках якого Ви можете:

- Вивчати польську мову,
- Користуватися юридичними, психологічними порадами та консультаціями в області працевлаштування,
- Брати участь у курсах і тренінгах,
- Зустрічатися з цікавими людьми під час інтеграційних заходів.

www.maszprawowiedziec.com.pl